

Twee architecten durfden het niet aan . . . . .

Maar gereformeerd Lexmond zette restauratie van kerk dóór!

(Van een onzer verslaggeefsters).

LEXMOND. — Soms kunnen dominees van die kleine grapjes maken. Toen ds. Van den Burgh op zondag 9 november van het vorige jaar, dus ruim twee maanden geleden, zijn intrede deed bij de Gereformeerde kerk te Lexmond, werd hij namens de classis welkom geheten door zijn collega ds. Los van Meerkerk. Die zei, dat hij zich kon voorstellen, waarom ds. Van den Burgh het beroep had aangenomen (het twaalfde, dat de kerkeraad sinds het vertrek van ds. W. Kats naar Tiel, had uitgebracht). Gereformeerd Lexmond had nu immers weer een kerk!

Nodig

Het was nodig, die vernieuwing. Het aantal zitplaatsen was te klein geworden (het is nu 236), de mensen zaten vaak tot pal onder de kansel. En toen eenmaal bleek, dat verlenging van het kerkgebouw noodzakelijk was, heeft men er meteen interieursverbetering aan vastgeknoopt. De plannen werden nog in de tijd dat ds. Kats in Lexmond stond (ruim twee en een half jaar geleden) op stapel gezet. Maar eenvoudig bleek het niet te zijn. . . .

Zo waren er achter elkaar twee architecten, die deze restauratie (want daar komt de uitbreiding in feite op neer) niet aandurfden. Ze waren bang dat de akoestiek er onder zou lijden. Maar architect M. Oostlander uit Gorinchem dacht dat het wel mee zou vallen — en dat was ook zo. De akoestiek van de kerk is uitstekend gebleken.

Wat die restauratie nu precies inhield? Verlenging van de kerk (10 x 10 meter) met zes, tot een totale lengte van zestien meter. Daarachter een ruime consistoriekamer, een keukentje en een trappenhuis, en boven een flinke vergaderzaal van vijf bij tien meter. Op zij van de kerk, achter de pastorie, een royaal fietsenhok.

Verrassing

Het interieur van de kerk is een verrassing. Vóór de restauratie zaten er hoge, kazerne-achtige, semi-Gothische ramen in. Die zijn vervangen door brede, vierkante ramen, zodat het licht ongehinderd het kerkgebouw kan binnenkomen. Gede gordijnen, grijze coltvinylegels en goed-degelijke, eikenhouten banken, zijn de rustige tinten van de eigenlijke kerk.

Om die opmerking is braaf gelachen, en ds. Van den Burgh heeft in zijn dankwoord gezegd: „Ja, mijn voorgangers hadden een kerk. Ik ben met een puinhoop begonnen!” En daarmee bedoelde hij het betonskelet, dat het begin van de uitbreiding was van het Lexmondse kerkje en dat hij aanschouwde, toen hij in de zomer voor het eerst in dit dorp preekte.

Dat werd gezegd op 9 november, en vier dagen later was ds. Van den Burgh voorzitter van de bouwcommissie. Er werd vaart gezet achter de uitvoering van het werk, dat door allerlei omstandigheden wat gestagneerd was. Nog ruim een maand woonden de gereformeerde Lexmonders hun kerkdiensten bij in het Chr. verenigingsgebouw, maar op 21 december konden ze hun eigen, vernieuwde kerk weer binnengaan.

Het liturgisch centrum heeft een donker groene achtergrond, die naar de zij-kanten lichter van kleur wordt, terwijl de deuren naar consistorie en gang weer een andere kleur groen hebben. Preekstoel, doopvont en ouderlingenbanken zijn van prachtig, donker gevlamd hout, met witte plastic strips. Het doopvont is een geschenk van een gemeentelid, de schaal van de mannen- en vrouwenverenigingen.

Het orgel, vroeger verstopt en tegen de muur „geplakt“, is meer naar voren gehaald en komt door de keuze van de kleuren (het zachte grijs doet het uitstekend tegen het roze-getinte plafond) veel beter tot zijn recht.

De verwarming is aangebracht in de muren en in de voetplaten voor de kerkbanken. Het is een ideaal soort verwarming, alhoewel de Lexmonders er voor

moeten oppassen, dat schroeiplekken op kledingstukken, die met deze voetplaten in aanraking komen, niet ondenkbaar zijn!

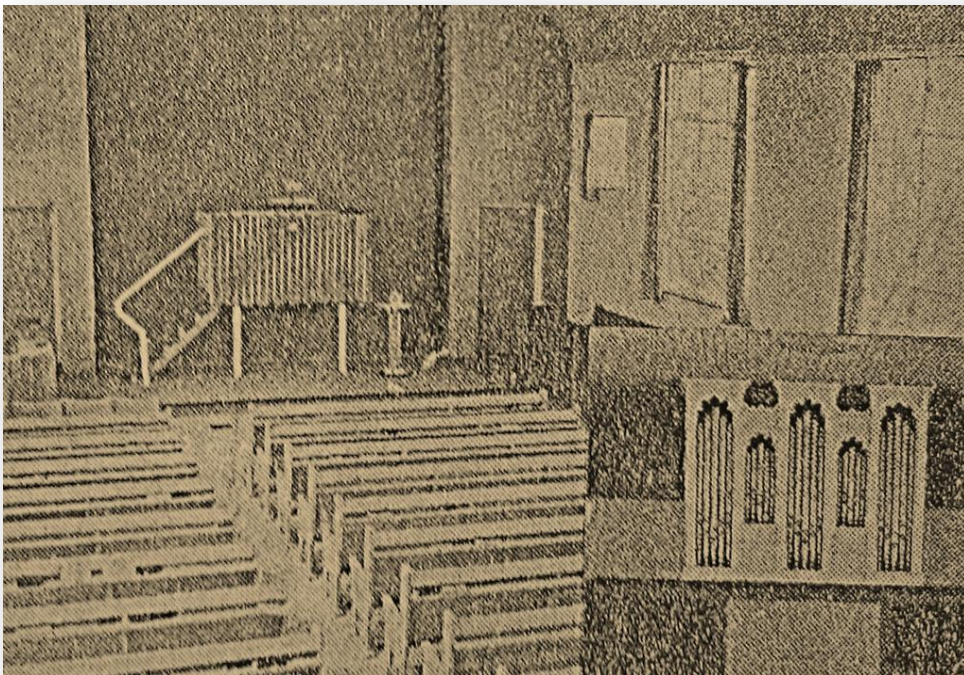
De consistoriekamer is vrijwel gereed. De tafel, die er in zal komen te staan, zal ook dienst gaan doen als avondmaalstafel en krijgt derhalve uitklapbare zijvlakken. Het keukentje is een handig vertrekje, met een paar flinke planken voor het keukengereel. Er komt een buta-gasstel in.

Fleurig

Geel zijn de treden van de trap, die naar boven voeren, gedempt rood de

deur die toegang geeft tot het verenigingslokaal. Grijs zijn de deuren van de kasten, bestemd voor het materiaal van de verenigingen. En van een bijzonder mooie natuursteen zijn de tegels van de schouw, waarin, evenals dat in de consistorie het geval is, een oliestookhaard komt. Geel, wit en lichtblauw zijn de kleuren van dit fleurige lokaaltje, dat zo'n kostelijk uitzicht biedt op een wijde bongerd.

De kerk is al in gebruik. Ds. Van den Burgh heeft er haast achter gezet, vanwege het eerste huwelijk dat hij hier inzegende op 23 december. De zondag daaraanvoorafgaande kwam de gemeente voor het eerst haar nieuwe kerkgebouw in. Het was bovendien de dag van de vierde advent, en er was een dopeling. Op al deze drie feiten was wel in het bijzonder de tekst van die zondag van toepassing: Amos 4, vers 12 „Bereidt u, om uw God te ontmoeten, o Israël!“

Wanneer ook de nevenlokalen helemaal klaar zijn, wordt het gebouw officieel in gebruik gesteld. Dan mag het gereformeerd Lexmond met recht en reden trots zijn op zijn kerk — want al is er nog heel wat geld nodig, een feit is dat deze kleine, 340 zielen tellende gemeente, het dan toch maar gepresteerd heeft om in eerste instantie zelf het zo nodige geld bijeen te brengen.

SCROLL VERDER NAAR BENEDEN VOOR HET 2^E ARTIKEL

Dinsdag 3 maart 1959

DE GEREFORMEERDE KERK TE LEXMOND GERESTAUREERD

Het komt soms voor in het leven van een mens, dat hij bepaalde handelingen van andere afkeurt, er 'n beetje om lacht en er alleen maar de komische kant van ziet en later toch genoodzaakt wordt datzelfde ook te doen.

Zo had de jonge geref. predikant ds. Van der Burgh te Lexmond het eigenlijk vaak, zacht gezegd, 'n vreemde vertoning gevonden, dat men b.v. een weg, nadat deze al enige tijd in gebruik genomen was, nog eens officieel ging openen, met officiële lintenknippende personen in de voorlinie. Maar dezelfde predikant was al enige tijd verzoend geraakt met de idee, dat de Geref. Kerk te Lexmond een dergelijke handeling zou gaan verrichten met de officiële ingebruikneming van het gerestaureerde kerkgebouw.

In dec. j.l. was men met de restauratie zover, dat de kerk voor de diensten weer gebruikt kon worden. Aan de andere kant was men echter met het werk aan de bijgebouwen en het exterieur der kerk nog volop bezig en kon men toen moeilijk het gebouw officieel in gebruik nemen. En met het in gebruiknemen van de kerk wachten tot alles klaar was, ging toch ook niet. Hoe goed de lokaliteit, waarin men tijdelijk kerkte, dan ook was. Men wilde uiteraard graag zo gauw mogelijk in de kerk, terwijl de kostenfactor, na zo'n kostbare restauratie, ook een woord meesprak. Dus ging men de kerk gebruiken en werd de officiële opening uitgesteld tot het moment, dat de kerk helemaal klaar was. Thans was het zover en de vorige week vond dan ook de officiële ingebruikneming plaats.

Met het zingen van psalm 150 vs 1 en 2 werd deze dienst aangevangen. Gelezen werd Jesaja 56 : 1—8, waarna ds. v. d. Burgh voorging in gebed. Ds. v. d. Burgh memoreerde, dat een jaar geleden de Herv. Kerk in Lexmond, na de restauratie, in gebruik werd genomen en hoe groot daar de vreugde was om het rijke bezit van het schone kerkgebouw. Thans heerst er vreugde bij de Geref. Kerk, nu men officieel de zo uitstekend gerestaureerde kerk in gebruik mag nemen. De bouwers zeggen: het is klaar. Punt. Wij zeg-

gen: het is klaar, kommal! Omdat deze restauratie een opdracht geeft. Spr. wil deze avond spreken n.a.v. Jesaja 56 : 7: „Mijn huis zal zijn een bedehuis voor alle volken", dezelfde tekst waarmee destijds prof. Den Hartogh het kerkgebouw eerst opende. Wil het kerkgebouw aan zijn diepste bestemming voldoen, dan zal het een bedehuis moeten zijn. Het gebed zal in „Mijn huis het wezenskenmerk zijn, zegt God. Heel ons leven moet staan in de gebedsrelatie van de verlossende God tot de verlore zondaar. Laat ons vooral niet zeggen: „Hebben wij dit niet fijn voor elkaar gebracht?", maar het zo zien, dat God door onze onmacht heen Zijn kracht gaf tot al ons handelen en ons leven zal een biddend leven moeten zijn. Uit deze gebedsrelatie vloeit voort de roeping om getrouw te zijn. Zo alleen kan er ook vreugde zijn, want Hij die roept, is getrouw! Na het zingen van Ps. 138 vs. 1, 3 en 4 gaf ouderling J. M. de Jong een historisch overzicht van de geref. kerk te Lexmond. Spr. heeft voor een en ander geput uit een door de heer De Ruiter destijds opgesteld document. Het begon met de reformatie in Lexmond in de 16e eeuw en de arbeid van ds. Albertie. Gememoreerd werd het verval der kerk na de Franse revolutie. Ook in Lexmond kwamen toen de conventikels (gezelschapsmensen) in huiskamers bijeen. Enkele gezinnen scheidden zich af van de Herv. Kerk en sloten zich aan bij de Chr. geref. kerk te Langerak. Spr. stond achtereenvolgens stil bij de voormannen van de doeleantebeweging en het verzamelen van handtekeningen in 1887, hetwelk slechts 10 handtekeningen opleverde. Willem Scherpenzeel en Westerhoud werden afgezet en men begon met het houden van kerkdiensten in het huis t.o. de tegenwoordige geref. kerk. In 1887 werd de eerste officiële kerkdienst geleid door ds. Rinkel uit Oudewater en in 1888 werd de kerk gevestigd. De predikanten ds. Steinhart, ds. Bazosky, ds. Dekker, ds. Coumou (van wie een hartelijk schrijven was binnengekomen, omdat hij verhinderd was aanwezig te zijn) en ds. Knauff passeerden de revue, terwijl ds. Kats nog niet een zodanige historische figuur genoemd werd, dat hij in dit overzicht paste.

Ouderling De Jong dankte tenslotte allen die hebben medegewerkt aan het totstandkomen van wat deze avond het onderwerp vormt en memoreerde het overlijden van dhr. P. Vos, lid van de bouwcommissie, terwijl dhr. Rietveld deze dienst niet kon bijwonen wegens verpleging in het ziekenhuis. Spr. dankte inzonderheid architect Oostlander en verder alle werkers, de M. V. voor de geschonken klok, de J.V. voor de letters op de kerk, dhr. Van Eck voor het schone doopvont en de Mannenvereniging voor het bekken van het doopvont. Na 't zingen van enige gezangverzen volgden een rij van sprekers. Ds. Los van Meerkerk sprak namens de Classis. Er is grote blijdschap, 1e omdat de kerk gerestaureerd moest worden omdat ze te klein was en 2e dat de kerk gerestaureerd kon worden en het geld er voor gekomen is. Spr. sprak de wens uit, dat men beseffen moge „dat in een gerestaureerde kerk gerestaureerde mensen horen". Ook

sprak Ds. Los namen de kerk te Meerkerk zijn gelukwensen uit en maakte een vergelijking met de daar eveneens plaats gehad hebbende restauratie. Ds. Kats, vroegere predikant alhier, zei blij te zijn dat hij nog niet een zodanige historische figuur was, dat hij deze avond niet kon bijwonen. Het deed hem goed in de oude vertrouwde omgeving aanwezig te mogen zijn, ook al was door de restauratie alles niet zo vertrouwd meer. Spr. herinnerde er aan dat in zijn tijd twee architecten de vergroting niet aandurfden en alleen maar heil zagen in 'n nieuwe kerk. Het bleek, dat men met een veraf komende architect geen resultaat had en heel dicht bij, in architect Oostlander uit Gorkum, de steen der wijzen gevonden had. Dit bleek voor Lexmond de juiste man te zijn. Ds. Kats was verrukt over het bereikte resultaat en mediteerde „Hier wijdt mijn ziel met een verwond'rend oog".

Ds. Kruijt, Herv. predikant, dankte voor de uitnodiging. Hij was met lood in z'n schoenen en bloedend hart hierheen gegaan. Vanwege de verscheidenheid der kerken. Toch zag spr. gelukkig ook nog andere dingen. We blijven niet stilstaan bij wat ons gescheiden houdt doch zien, om met de catechismus te spreken, op de gemeente die Christus dient zowel in de geref. als in de herv. kerk. Laat het gerestaureerde bedehuis de plaats mogen zijn waar het gebed opklimt van de gemeente tot haar Hoofd.

Burgemeester Pellikaan sprak zijn vreugde en felicitatie uit over de geslaagde restauratie. Naast de zeer aparte R.K. stijl en de meer historische stijl der Herv. kerken hebben de geref. kerken hun eigen stijl. Men vreest daar niet met het oude te breken en durft zijn eigen nieuwe stijl aan. Je zou zo'n preekstoel kunnen vergelijken met Pastoe-meubelen. Maar het blijft de preekstoel, die vernieuwd en in moderne stijl gemaakt, de plaats is waar het oude word opklinkt.

Verder spraken nog ouderling De Kruijk van Ameide en de aannemer Spronk, die vooral de bouwcommissie dankte voor de medewerking en soepelheid.

Architect Oostlander sprak h na over het verloop der restaura. Hij kon in het begin van de I. monders maar geen hoogte krij. Het was een mengsel van tipzakenmensen, meer ouderwetse guren en anderszjds boerenmen. Met deze mensen moest hij wer en wat bereiken en hij besloot v de veiligheid het middenpad te) zen. Natuurlijk was er wel eens moedelijke critiek (men noer de preekstoel in 't begin een l verhoek) maar verder heeft hij i bijzonder veel genoeg hier werkt. Er was, allerwege vollec medewerking en vertrouwen. i dankte ook de aannemers, wier ledige medewerking hij roen. Welk een geduld hebben de g. Kloens niet opgebracht bij schilderwerk! Het werk aan kerkgebouw moge een voorbe zijn voor het kerkewerk in 't al meen, dat ook zoveel geduld en i wijding vraagt.

Na het orgelspel dankte ds. v der Burgh alle sprekers voor goede woorden, waarbij inzonc held zijn plaatselijke herv. coll voor de fijngevoelige wijze, waa hij gesproken had en voorts al die op enigerlei wijze hebben me gewerkt aan de voltooiing van toch werkelijk schone bedehuis.

Met dankgebed door ds. v Burgh en het zingen van Gezang vs. 1—2, werd deze dienst — wa voor grote belangstelling was — sloten. Hierna werden de bijget wen bezichtigd en werd aan de a wezigen koffie aangeboden, waa deze zinvolle inwijdingsavond het einde kwam.